

Entre els plecs de la memòria | Fructicultura

VENTURA EN TENIM DEL VIVER D'ALGENDAR

Adolf Sintès

Membre de
l'IME

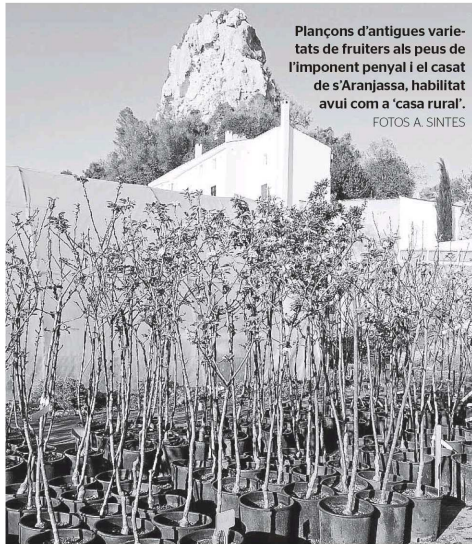
L'arribada del fred ens empeny a cercar escalfor i redossa, animals com la tortuga s'enterrer per hivernar, els arbres entren en el son hivernal, més benefici front a les plagues si l'estació els regala les hores de fred necessàries. Els amants dels arbres de fruita ja saben que és l'època més propícia, per a la majoria de fruiters, per empeltar-los o plantar la varietat que més els abelleix de tastar en un proper futur. En aquest cas és molt recomanable l'oferta del viver Arbres d'Algendar per raons diverses: la salvaguarda de les varietats pròpies de Menorca, la vessant social de l'entitat i la continuïtat d'una labor de deu anys.

● BARRANC D'ALGENDAR

El viver és situat en el ramal secundari, entre es Canaló i s'Aranjassa, propietats del Bisbat de Menorca. El barranc principal, obra del torrent que prové del Pla Verd, hi conflueix a l'alçada de Son Pruna i es desploma fins als 100 metres de fondària abans d'arribar a cala Galdana.

Aquest és un espai natural molt important a nivell ecològic, dotat d'un microclima que afavoreix la biodiversitat de fauna i vegetació, amb espècies vegetals endèmiques i nombrosos ocells que aprofiten les esclertes dels penyals per nidificar. Per als humans va ser una zona de poblament primerenca, com testifiquen assentaments i coves amb abundants restes prehistòriques. A l'època musulmana es va intensificar l'aprofitament agrícola amb la introducció de cítrics i enginyers per extreure i canalitzar l'aigua. Amb la conquesta del rei Alfons el Magnànim (1287), i posterior repoblament, es construïren els dos molins d'aigua per moidre blat i ordi dels llocs de la plana superior.

A la primavera del segle XX al

Plançons d'antigues varietats de fruiters als peus de l'imponent penyal i el casat de s'Aranjassa, habilitat avui com a 'casa rural'.

FOTOS A. SINTÈS

Arbres d'Algendar també ofereix visites guiades al viver i d'educació ambiental, sovintejades per grups escolars. A la imatge una visita de la junta de l'associació cultural i gastronòmica Fra Roger.

L'empelt dels fruiters

► Tomeu Truyol us pot mostrar com es fa un empelt, ja sigui "de puja", amb les mudes introduïdes sobre el peu a ran d'escorça, o "d'escudet", que es practica un tall vertical a l'escorça i s'hi introdueix un ull de la varietat desitjada. El primer es fa mentre l'arbre dorm, el segon requereix que estigui actiu.

“
El viver ofereix àmplia diversitat de fruiters de Menorca en textures i èpoques de maduració

Després de mig segle sense brollar, fa uns quatre anys es va netejar l'ull de la font de s'Aranjassa, cap al sífo hidràulic de la imatge. Ara hi reguen els fruiters. No fa gaire un grup de voluntaris ha des-tapat dues fonts més i una pica que regava una veta.

barranc hi habitaven unes quinze famílies, en una convivència molt estreta. Avui en dia, a part dels esforços de Flora Ritman, al Molí de Baix, i d'algun altre intent voluntari, la principal activitat agrària del barranc correspon al viver Arbres d'Algendar, sorgit per iniciativa de Caritas de Menorca amb una doble finalitat: promoure les varietats autòctones de fruiters per mitjà d'una horticultura ecològica i aconseguir la reinserció en el mercat laboral de persones en risc d'exclusió social.

● ELS ARBRES

L'oferta de plançons supera la trentena de varietats. Pel que fa a pomeres disposen de: Bepa, del Bon Jesús, del Bon Jesús vermella, capçana, del carà, d'en Tolo, d'en Kane, d'en Kane retxada, d'en Marc, dolça plana, dolça de Nadal, dolça retxada, dolça grossa, dolça vermella, de sa Fontaneta, de santa Catalina, Xeca i xaconi. Quant a pereres, hi trobareu: catalana, de la nau, de la bona, de sant Joan, de sant Joan verda i de sant Martí. Dues pruneres: melbocó i Clàudia. Quatre figueres de

cristià: Martinenca, de la reina, oriola i paraçal. I encara dos fruiters més: cidrer i ginjoler.

El recull de l'arxiduc Lluís Salvador d'Àustria en el «Die Balearen», de la darrerria del segle XIX, aplegà un inventari de 220 fruiters cultivats a Me-

norca, tot i que possiblement eren més. Malauradament, alguns s'han perdut i d'altres no els coneixem avui en dia.

L'any passat vaig publicar el llibre «Un barranc d'hortolans i arrossers. L'altra cara de Cala en Porter», en el qual, de la mà dels seus hortolans i amb l'ajuda de

botànic Pere Fraga i Arguimbau, vam intentar conèixer les antigues varietats de fruiters que s'hi conserven. Pel que fa a fruita dolça, entre pomeres, pereres, melicotones i pruneres en vam comptar més de cinquanta, a part de nespres, nesples, caquis, albercocs, codoners i altres.

Els encarregats del viver han fet una mica de prospecció a la recerca de les varietats pròpies de l'illa, sobretot al barranc de Cala en Porter i el de Sant Vicent, però resulta evident la manca d'un estudi exhaustiu. Així i tot és remarcable que per les seves mans hi hagin passat unes setanta varietats antigues i que ara mateix en puguin oferir més de trenta. Seria bo que els seus clients adquirissin un ventall ampli de varietats, més enllà de les tres o quatre més conegudes. Si us interessa, podeu telefonar al 971 38 62 79 i podreu recollir els plançons al mateix barranc, als Tallers Mestral (Maó i Ciutadella) i altres entitats col·laboradores.

També seria molt beneficiós que es produís un *feedback* (doble sentit) entre els amants de la fructicultura menorquina i Arbres d'Algendar. Una varietat de cítric que encara no han trobat és la «taronja de sang», amb les característiques clapes vermelles a la polpa. Si qualcú la té seria d'agrair que els pogués cedir unes mudes posant-se en contacte amb el viver o amb mi mateix.

adsintes@telefonica.net